

Sygn. akt VIII C 1200/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2023 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa Miasta Ł. (...) z siedzibą w Ł.

przeciwko E. O., C. O., P. O.

o zapłatę 6.823,18 zł

na skutek sprzeciwu pozwanych od wyroku zaocznego

1. uchyla w całości wyrok zaoczny Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 4 lutego 2021 roku wydany w sprawie o sygn. VIII C 1200/20 i umarza postępowanie w sprawie w zakresie roszczenia o zasądzenie kwoty 1.779,93 zł (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt trzy grosze) oraz oddała powództwo w pozostałym zakresie;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 1200/20

UZASADNIENIE

W dniu 9 listopada 2020 roku powód Gmina Ł. – (...) w Ł., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wytoczył przeciwko pozwany solidarnie E. O., C. O. i P. O. powództwo o zasądzenie kwoty 6.823,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 września 2020 roku do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za poniesione przez Miasto Ł. straty, wynikające z zaspokojenia roszczenia osoby trzeciej (wynajmującego lokal pozwany D. L. i M. L.) o naprawienie szkody, spowodowane brakiem regulowania przez pozwanych opłat za bezmowne korzystanie z lokalu nr (...) położonego przy ul. (...) w Ł. (wskazując, że dochodzone roszczenie obejmuje regres za okres od 1 października 2016 roku do dnia 13 stycznia 2019 roku), a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, że wyrokiem z dnia 12 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie I C 695/13 nakazał E. O., C. O., A. O. i P. O. opróżnienie lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł., orzekając, że pozwani (z wyjątkiem A. O.) mają uprawnienie do lokalu socjalnego. Eksmitowani nie wyprowadzili się dobrowolnie z w/w lokalu, a Miasto Ł. zobowiązane do dostarczenia lokalu socjalnego zawarło z uprawnionymi umowę najmu lokalu socjalnego dopiero 29 maja 2019 roku.

Wynajmujący lokal, z którego pozwani zostali eksmitowani – D. L. i M. L., wytoczyli przeciwko Gminie powództwo o zapłatę odszkodowania, na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów. W ugodzie sądowej w toku tego procesu strony uzgodniły zapłatę odszkodowania w wysokości 6.823,18 zł za niedostarczenie lokatorom lokalu socjalnego za okres od 1 października 2016 roku do dnia 13 stycznia 2019 roku i takie odszkodowanie Miasto wypłaciło wynajmującym. W związku z poniesieniem przez powoda ciężaru finansowego zaniechań najemcy polegających na braku regulowania opłat za zajmowany lokal, Gminie, która wypłaciła odszkodowanie, przysługuje roszczenie regresowe wobec lokatora w granicach jego obowiązku określonego w art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o ochronie praw lokatorów. Pozwani zostali wezwani do zapłaty, jednak nie uregulowali długu chociażby w części. **(pozew k. 2-5)**

Wobec tego, że pozwani nie wdali się w spór co do istoty sprawy, nie złożyli w sprawie żadnych wyjaśnień, w tym odpowiedzi na pozew, w dniu 4 lutego 2021 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał przeciwko pozwanym wyrok zaoczny. W punkcie 1 sentencji wyroku Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 6.823,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 września 2020 roku do dnia zapłaty, w punkcie 2 – zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 2.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś w punkcie 3 sentencji nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. **(epo k. 38-41, wyrok zaoczny k. 42)**

Pozwany zaskarżyli wyrok zaoczny sprzeciwem w całości, wnosząc o uchylenie wyroku zaocznego w całości i oddalenie powództwa. Złożyli także wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W sprzeciwie pozwani podnieśli, że wiarytelność dochodzona pozwem nie istnieje, gdyż zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą, Gmina może wystąpić z roszczeniem regresowym jedynie w takim zakresie, w jakim nie wywiązali się z ciążącego na nich obowiązku byli lokatorzy. Pozwani wyjaśnili, że w wyroku z dnia 12 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie I C 695/13, nakazał pozwanym opróżnienie lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł., przyznał pozwanym prawo do lokalu socjalnego i orzekł o wstrzymaniu opróżnienia lokalu do czasu złożenia pozwanym przez Gminę oferty najmu lokalu socjalnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd ustalił, że pozwanych z wynajmującymi łączyła umowa najmu na czas nieokreślony, a czynsz najmu został określony na 300 zł miesięcznie. Ustalenia dotyczące czynszu w wysokości 300 zł miesięcznie i najmu na czas nieokreślony zostały powtórzone w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 3 września 2014 roku wydanego w sprawie XVIII C 2677/13. Dalej pozwani potwierdzili, że lokal socjalny został im przyznany dopiero 29 maja 2019 roku i do tego czasu mieszkali w lokalu, którego właścicielami są Państwo L.. Dodali, że w okresie objętym pozwem, tj. od 1 października 2016 roku do 13 stycznia 2019 roku uiszczali miesięcznie należne właścicielom lokalu odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu w wysokości 300 zł miesięcznie, stosownie do art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, zatem w wysokości czynszu, jaki mieliby opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł. Odszkodowanie to było uiszczane bezpośrednio na konto Wspólnoty Mieszkaniowej. Pozwani podnieśli, że powód nie może żądać od pozwanych całej kwoty odszkodowania za niedostarczenie lokalu socjalnego, gdyż ewentualne roszczenie regresowe przysługuje Gminie co do kwoty, którą musiałaby pokryć gdyby pozwani nie wywiązali się z obowiązku wynikającego z art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów. Pozwani spełnili ten obowiązek w całości, zatem powództwo należy uznać za bezpodstawne.

Pozwani wyjaśnili także, że prowadzili z powodem obszerną korespondencję przedprocesową, w której powód przyznał, że przekazywali właścicielom lokalu kwoty po 300 zł miesięcznie, uznał jednak, że nie było to odszkodowanie wynikające z art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, ale kwoty tytułem „przypadających na ich rodziną opłat niezależnych od właściciela”. Z uwagi na to, że powód uzależniał rozmowy o przekształceniu zajmowanego przez nich lokalu socjalnego w mieszkanie komunalne (na czym pozwanym zależało) od spłacenia całości roszczenia regresowego, tj. odszkodowania jakie powód wypłacił właścicielom lokalu za niedostarczenie lokalu socjalnego, pozwani złożyli nawet wniosek o umorzenie części długu w wysokości 2.000 zł oraz rozłożenie pozostałej części na raty, a ponadto zapłacili powodowi tytułem „regresu” kwotę 1.500 zł w dniu 28 grudnia 2020 roku i kwotę 279,93 zł w dniu 30 stycznia 2021 roku. Miasto miało rozpoznać wniosek pozwanych o umorzenie części wiarytelności, jednak wytoczyło powództwo w przedmiotowej sprawie. Pozwani podkreślili też, że ich wniosku o umorzenie części należności nie należy traktować jak uznania długu, gdyż nie można uznać długu, który w rzeczywistości nie istnieje.

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2021 roku dla pozwanych został ustanowiony pełnomocnik z urzędu, którego wyznaczyła Okręgowa Izba Radców Prawnych w Ł.. **(sprzeciw od wyroku zaocznego k. 50-52, postanowienie k. 91, skarga na orzeczenie referendarza sądowego k. 98, postanowienie k. 108, pismo (...) k. 118)**

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał powództwo w całości. Podkreślił, że przepis art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów nie oznacza, że odszkodowanie ma być płacone przez wszystkie kolejne okresy bezumownego korzystania w tej samej wysokości co ostatni czynsz przed rozwiązaniem umowy najmu, gdyż byłby to absurd nie uwzględniający zjawiska zmiennej wartości pieniądza w czasie; w procesie o eksmisję Sąd nie określił wysokości czynszu na przyszłość. **(odpowiedź na sprzeciw k. 100)**

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 1 października 2021 roku pełnomocnik pozwanych z urzędu podkreślił, że nawet niewłaściwe uznanie długu nie pozbawia pozwanych prawa do dowodzenia przed sądem, że dług w rzeczywistości nie istnieje. Wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych zwrotu kosztów procesu, a także o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwany z urzędu, oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości ani w części.

W piśmie procesowym z dnia 16 grudnia 2022 roku powód cofnął powództwo w części – w zakresie kwoty 1.779,93 zł, w związku z wpłatami dokonany przez pozwanych. **(pismo procesowe k. 124-125, protokół rozprawy k. 139-140, 154-157, pismo procesowe k. 161, protokół rozprawy k. 163-164, k. 176-180)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. I C 695/13, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, nakazał pozwany opróżnienie lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w Ł., przyznał pozwany prawo do lokalu socjalnego i orzekł o wstrzymaniu opróżnienia lokalu do czasu złożenia pozwany przez Gminę oferty najmu lokalu socjalnego. Celem ustalenia czy zachodzą podstawy do orzeczenia eksmisji Sąd zbadał czy strony łączyła umowa najmu na czas nieokreślony, a także czy doszło do prawidłowego wypowiedzenia umowy, w tym czy pozwani zalegali z zapłatą należności przekraczających trzymiesięczny czynsz. W uzasadnieniu wyroku Sąd ustalił, że pozwanych z wynajmującymi łączyła umowa najmu na czas nieokreślony, czynsz najmu został określony na 300 zł miesięcznie, pozwani zalegali z zapłatą należności przekraczającej trzymiesięczny czynsz, a zatem wypowiedzenie najmu z grudnia 2012 roku było skuteczne.

Ustalenia dotyczące czynszu w wysokości 300 zł miesięcznie i najmu na czas nieokreślony zostały powtórzone w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 3 września 2014 roku wydanego w sprawie XVIII C 2677/13. **(okoliczności bezsporne; z załączonych akt I C 695/13: wyrok k. 153 wraz z uzasadnieniem k. 156-163)**

Gmina Ł. zawarła z pozwany umowę najmu lokalu socjalnego w dniu 29 maja 2019 roku i do tego czasu pozwani bezumownie korzystali z lokalu nr (...) przy ul. (...) w Ł.. **(okoliczności bezsporne, kserokopia umowy najmu lokalu socjalnego k. 10-12)**

Wynajmujący lokal, z którego pozwani zostali eksmitowani – D. L. i M. L., wytoczyli przeciwko Gminie powództwo o zapłatę odszkodowania, na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy o ochronie praw lokatorów. W ugodzie sądowej w toku tego procesu strony uzgodniły zapłatę odszkodowania w wysokości 6.823,18 zł za niedostarczenie lokatorom lokalu socjalnego za okres od 1 października 2016 roku do dnia 13 stycznia 2019 roku i takie odszkodowanie Miasto wypłaciło wynajmującym. **(okoliczności bezsporne, kserokopia pozwu k. 13-16, kserokopia ugody k. 17, potwierdzenie zapłaty k. 18, z załączonych akt II C 1626/19: ugoda sądowa k. 86)**

Za okres objęty niniejszym pozwem, tj. od 1 października 2016 roku do 13 stycznia 2019 roku, z wyjątkiem wpłaty w styczniu 2017 roku, pozwani uiszczali miesięcznie należne właścicielom lokalu odszkodowanie za bezumowne

korzystanie z lokalu w wysokości 300 zł miesięcznie, stosownie do art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, zatem w wysokości czynszu, jaki mieliby opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł. Odszkodowanie to było uiszczane bezpośrednio na konto Wspólnoty Mieszkaniowej – pozwani uścili co miesiąc, za wyjątkiem wpłaty w styczniu 2017 roku, na konto wspólnoty mieszkaniowej po 300 zł miesięcznie, tytułem „czynsz, opłata za lokal nr (...) za miesiąc... (tu wskazano dany miesiąc)” (**dowody wpłat k. 62-68**).

Pozwani prowadzili z powodem korespondencję przedprocesową. Z uwagi na to, że powód uzależniał rozmowy o przekształceniu zajmowanego przez nich lokalu socjalnego w mieszkanie komunalne (na czym pozwanym zależało) od spłacenia całości roszczenia regresowego, tj. odszkodowania jakie powód wypłacił właścicielom lokalu za niedostarczenie lokalu socjalnego, pozwani złożyli wniosek o umorzenie części długu w wysokości 2.000 zł oraz rozłożenie pozostałej części na raty, a ponadto zapłacili powodowi tytułem „regresu” kwotę 1.500 zł w dniu 28 grudnia 2020 roku i kwotę 279,93 zł w dniu 30 stycznia 2021 roku.

W piśmie procesowym z dnia 16 grudnia 2022 roku powód cofnął powództwo w części – w zakresie kwoty 1.779,93 zł, w związku z wpłatami dokonаныmi przez pozwanych. (**wezwania do zapłaty k. 19-24, wniosek k. 69, pismo k. 70, oświadczenie k. 71, dowody wpłaty k. 72 i k. 73, korespondencja pomiędzy stronami k. 74-78, pismo z częściowym cofnięciem powództwa k. 161**)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w załączonych aktach sprawy o sygn. I C 695/13 i II C 1626/19, a także w oparciu o zeznania świadka i dowód z przesłuchania pozwanych, uznając jednocześnie swoje związanie treścią prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydanego w sprawie o sygn. I C 695/13 (art. 365 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c.).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wywodził swoje roszczenie z treści art. 18 ustawy o ochronie praw lokatorów. Na wstępie stwierdzić wypada, że skoro zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego jest stanem ciągłym, który trwa przez określony czas, a roszczenie o zapłatę odszkodowania z tego tytułu powstaje każdego dnia zajmowania lokalu, a tylko wymagalne staje się pod koniec miesiąca (skoro art. 18 ust. 1 ustawy stanowi, że jest płatne co miesiąc), w związku z powyższym za każdy dzień zajmowania lokalu w oczekiwaniu na zawarcie umowy najmu socjalnego należy się odszkodowanie w wysokości określonej w art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów - w brzmieniu obowiązującym w każdym miesiącu bezumownego zajmowania lokalu.

Dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie obejmowało okres od 1 października 2016 roku do 13 stycznia 2019 roku, zatem zgodnie z brzmieniem przepisu art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, w brzmieniu obowiązującym jednakowo w całym tym okresie, osoby uprawnione do lokalu zamiennego albo socjalnego, jeżeli sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania opróżnienia lokalu do czasu dostarczenia im takiego lokalu, opłacają odszkodowanie w wysokości czynszu albo innych opłat za używanie lokalu, jakie byłyby obowiązane opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł.

Nie powielając powyższych ustaleń faktycznych, jeszcze raz podkreślić należy, że za okres od 1 października 2016 roku do 13 stycznia 2019 roku, z wyjątkiem wpłaty w styczniu 2017 roku, pozwani uiszczali miesięcznie należne właścicielom lokalu odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu w wysokości 300 zł miesięcznie, stosownie do art. 18 ust. 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, zatem w wysokości czynszu, jaki mieliby opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł. Odszkodowanie to było uiszczane bezpośrednio na konto Wspólnoty Mieszkaniowej – pozwani uścili co miesiąc, za wyjątkiem wpłaty w styczniu 2017 roku, na konto wspólnoty mieszkaniowej po 300 zł miesięcznie, tytułem „czynsz, opłata za lokal nr (...) za miesiąc... (tu wskazano dany miesiąc)”.

W styczniu 2017 roku pozwani nie dokonali takiej wpłaty, jednak przed wytoczeniem powództwa w przedmiotowej sprawie, zapłacili na rzecz powoda łącznie kwotę 1.779,93 zł, w tym 1.500 zł w dniu 28 grudnia 2020 roku i 279,93 zł w dniu 30 stycznia 2021 roku, co pokryło z nadwyżką brakującą wpłatę odszkodowania za 1 miesiąc w wysokości 300 zł.

Z uwagi na to, że powództwo nie było zasadne, zgodnie z art. 347 k.p.c., Sąd Rejonowy uchylił w całości wydany uprzednio wyrok zaoczny, a biorąc pod uwagę, że powód w toku procesu cofnął powództwo w części co do kwoty 1.779,93 zł, na podstawie art. 355 k.p.c., Sąd orzekł o umorzeniu postępowania w sprawie w tym zakresie, a w pozostałej części powództwo oddalił.

Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie był związany treścią prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydanego w sprawie o sygn. I C 695/13, a zatem był związany ustaleniami faktycznymi tegoż Sądu, co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia w przywołanej sprawie.

W myśl przepisu art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy (...), zaś zgodnie z przepisem art. 366 k.p.c., wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Oczywiście, należy zgodzić się z tym, że co do zasady mocą wiążącą i powagą rzeczy osądzonej objęta jest jedynie sentencja wyroku, a nie jej uzasadnienie (art. 366 k.p.c.). Jednakże powaga rzeczy osądzonej rozciąga się również na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne do określenia jego zakresu. W przedmiotowym stanie faktycznym, powaga rzeczy osądzonej musi zatem obejmować ustalenia faktyczne Sądu orzekającego w sprawie I C 695/13, sprowadzające się do tego, że pozwanych z wynajmującymi łączyła umowa najmu na czas nieokreślony, czynsz najmu został określony na 300 zł miesięcznie, pozwani zalegali z zapłatą należności przekraczającej trzymiesięczny czynsz, a zatem wypowiedzenie najmu z grudnia 2012 roku było skuteczne.

Oznacza to, że w sytuacji, gdy zachodzi związanie prawomocnym orzeczeniem sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą. Rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami inny spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym, wcześniejszym wyroku. Stanowisko takie zaprezentował Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 kwietnia 2018 roku wydanym w sprawie V CSK 572/17, a Sąd orzekający podziela je w całości i przyjmuje za własne. Podobne zapatrywanie wyraził Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2018 roku wydanym w sprawie o sygn. I ACa 278/18, uznając, że nie jest dopuszczalne w świetle art. 365 § 1 k.p.c. odmienne ustalenie zaistnienia, przebiegu i oceny istotnych dla danego stosunku prawnego zdarzeń faktycznych w kolejnych procesach sądowych między tymi samymi stronami, chociażby przedmiot tych spraw się różnił.

Bacząc na powyższe, Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie ustalił, że skoro w sprawie o sygn. I C 695/13 ustalono, że pozwani winni płacić wynajmującym czynsz najmu w wysokości 300 zł miesięcznie, należało uznać, że także za okres bezumownego korzystania z lokalu mieszkalnego, w okresie oczekiwania na zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego, pozwani winni opłacać odszkodowanie w wysokości czynszu za używanie lokalu, jaki byliby obowiązani opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł, zatem po 300 zł miesięcznie.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 k.p.c., biorąc pod uwagę fakt, że pozwani wygrali proces w całości, zatem zachodziły podstawy do obciążenia powoda kosztami procesu, nie zaś do przyznania tychże kosztów ze środków Skarbu Państwa.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w sentencji.